

FONDS VOOR ARBEIDSONGEVALLEN

DE ARBEIDSONGEVALLEN IN DE HOUTSECTOR IN 2008 - ANALYSE VAN DE PROCESSEN VAN DE ERNSTIGE ONGEVALLLEN Maart 2010

1. Inleiding

Dit is de derde studie van de gegevensbank van het FAO over de houtsector. Een eerste studie beschreef de ongevallen die in de loop van het jaar 2002 in de houtsector plaatsvonden. De tweede studie, uitgevoerd in juni 2005, bracht een grondige analyse van 2 122 ongevallen die in het eerste semester van 2004 gebeurden. De dossiers met betrekking tot deze ongevallen werden bij de verzekeraars geanalyseerd. Deze tweede studie streefde ernaar de arbeidsongevallen in de houtsector zichtbaarder te maken en bij te dragen tot de preventie van arbeidsongevallen.

De FOD WASO, en meer bepaald het Toezicht op het welzijn op het werk heeft beslist om dit jaar een campagne te organiseren en er de houtindustrie bij te betrekken. In deze context heeft de gegevensbank onderstaande studie tot stand gebracht. In uitvoering van het samenwerkingsprotocol tussen de twee instellingen ondersteunt ze daarmee de initiatieven van de FOD. Artikel 86 van de bestuursovereenkomst 2010-2012 van het FAO, waarin de verbintenissen van het Fonds beschreven staan, vermeldt immers dat het Fonds op vraag van de FOD WASO jaarlijks vier studies moet maken over de modelongevallen in bepaalde activiteitssectoren. Deze studies staan in het teken van de campagnes van de FOD WASO. Ze moeten ten laatste twee maanden na de aanvraag geleverd worden. Er werd ook beslist om in de studie een luik te wijden aan de vergelijking van de ongevalsprocessen van alle ongevallen die in 2008 gebeurd zijn in de houtsector en de ongevalsprocessen van de ongevallen die als ernstig beschouwd worden in de zin van het KB van 24 februari 2005. Deze analyse maakt deel uit van het actieplan van de nationale strategie 2008-2012, ontwikkeld door minister Joëlle Milquet. Ze beoogt de vermindering van de frequentiegraad van de arbeidsongevallen met 25 %, bij voorkeur in de gevaarlijkste sectoren.

In vergelijking met de voorgaande studies bevat deze studie enkele nieuwigheden die een invloed hebben op de verwerking van de statistische gegevens: de invoering in 2005 van de Europese variabelen van het ESAO-systeem voor de beschrijving van de ongevallen, de hervorming in 2008 van de NACE-code en het feit dat de RSZ ons de werkgelegenheidsgegevens op jaarbasis voortaan veel eerder doorgeeft. De NACE-code werd herzien om beter te kunnen inspelen op de veranderingen van het economisch weefsel. In onze vroegere studies omvatte de houtindustrie de sector bosbouw en exploitatie van bossen (NACE-Bel 2003 - 02), de sector in verband met de primaire verwerking van hout, zagen en schaven van hout, impregneren van hout (NACE-Bel 2003 - 20) en de sector van de secundaire verwerking van hout, de vervaardiging van meubelen (NACE Bel 2003 - 36). Sinds 2008 omvat de houtindustrie de volgende sectoren van de NACE-code 2008:

- 02 Bosbouw en de exploitatie van bossen;
- 16 Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk;
- 31 Vervaardiging van meubelen.

In deze studie worden de bovengenoemde sectoren onder de loep genomen.

Bovendien stelt de nieuwe arbeidsongevallenaangifte nieuwe informatie ter beschikking, in het bijzonder het ogenblik van het ongeval in het werkrooster van het slachtoffer, de ervaring van het slachtoffer in de onderneming en het paritair comité waaronder hij ressorteert.

2. Methodologie

2.1. VRAAGSTELLING

Al deze vragen dienen als vertrekpunt voor de formulering van het onderzoeksproject. Ze drukken zo precies mogelijk de doelstellingen van het project uit, de fenomenen die het tracht te begrijpen of te verhelderen.

De volgende vragen dringen zich aan het begin van deze studie op:

1. Wat is het huidige profiel van de ongevallen en de arbeidsongevallenslachtoffers in de houtindustrie?
2. Wat zijn de meest frequente ongevalsprocessen in de houtindustrie?
3. Zijn er markante verschillen in de ongevalsprocessen in de houtindustrie naargelang het gaat om ernstige ongevallen in de zin van het KB van 24 februari 2005 of niet?

2.2. BEPERKINGEN VAN DE STUDIE

De studie heeft betrekking op alle ongevallen die in de loop van 2008 op de arbeidsplaats gebeurden bij werknemers uit één van de sectoren van de nieuwe NACE-Bel 2008, meer bepaald 02, 16 of 31 behorende tot de houtindustrie en die door de verzekeringsondernemingen als arbeidsongeval ten laste genomen werden. Deze studie behandelt geen ongevallen bij uitzendkrachten of werknemers die voor derde ondernemingen werken. Ze worden door een andere studie van de gegevensbank van het FAO behandeld.

Worden beschouwd als slachtoffers van een ernstig ongeval, de slachtoffers van ongevallen die beantwoorden aan de definitie van ernstig ongeval zoals bepaald in het KB van 24 februari 2005. Deze definitie gaat terug op het plan ter bestrijding van ernstige arbeidsongevallen, beter gekend onder het letterwoord FARAO. Dat staat voor federaal actieplan voor de reductie van ernstige arbeidsongevallen en werd in 2004 opgestart. Het KB stelt een nieuwe definitie voor van het ernstige arbeidsongeval. Het voert ook een aanpassing in van de Europese terminologie inzake arbeidsongevallen. In deze definitie wordt het begrip "ernst" rechtstreeks in verband gebracht met de herhaling van de arbeidsongevallen. Het ongeval wordt er als ernstig beschouwd indien het optreedt terwijl het eigenlijk vermeden had moeten worden mits de toepassing van ad hoc veiligheidsmaatregelen en voor zover het gaat om ongevallen die ernstige letsels kunnen veroorzaken. De definitie van het ernstige ongeval hangt geenszins af van de medische mate van ernst. Het ongeval wordt dus niet als ernstig beschouwd vanwege de omvang van de letsels dat het veroorzaakt en/of vanwege de eventuele gevolgen die het gehad kon hebben in termen van tijdelijke of blijvende ongeschiktheid. Het wordt als ernstig beschouwd vanwege de manier waarop het gebeurt, d.w.z. vanwege zijn ongevalsproces. Wanneer er een ernstig ongeval gebeurt dan brengt dat voor de werkgever en de dienst voor preventie en bescherming op het werk bijzondere en vrij aanzienlijke verplichtingen mee. Zij moeten immers een omstandig verslag opstellen dat ze aan de inspectiedienst van de FOD WASO moeten bezorgen.

2.3. DEFINITIES

Men verstaat onder:

➤ **Ernstig ongeval volgens het KB van 24 februari 2005**

“Wordt beschouwd als een ernstig arbeidsongeval in de zin van de arbeidsongevallenwet (art.94):

1. een ongeval op de arbeidsplaats
2. met een arbeidsongeschiktheid van 4 dagen of meer
3. een ongeval met dodelijke afloop
4. een arbeidsongeval waarvan het gebeuren rechtstreeks in verband staat met een gebeurtenis die afwijkt van de normale uitvoering van het werk en die voorkomt op de lijst opgenomen als bijlage I van het besluit, of met het voorwerp dat bij het ongeval betrokken is en dat voorkomt op de lijst opgenomen als bijlage II van het besluit, en dat aanleiding heeft gegeven tot
 - a. hetzij een blijvend letsel
 - b. hetzij een tijdelijk letsel dat voorkomt op de lijst opgenomen als bijlage III van het besluit.
5. het gaat om de volgende lijsten:

Lijst van de afwijkende gebeurtenissen - Annex I		
10 - 19	Elektrische storing	
	Vuur	
	Explosie	
20 - 29	Overlopen	
	Kantelen	
	Lekken	
	Leeglopen	
	Verdampen	
	Vrijkomen	
30 - 39	Breken	Van het betrokken voorwerp
	Barsten	
	Glijden	
	Vallen	
	Instorten	
40 - 44	Verlies van controle	Machine
		Vervoer- of transport middel
		Handgereedschap
		Gehanteerd voorwerp
51	Vallen van personen - van hoogte	
63	Bewegen van het lichaam zonder fysieke belasting	Door een voorwerp of de vaart daarvan gegrepen of meegesleept worden

Lijst van de bij de afwijkende gebeurtenis betrokken voorwerpen - Annex II		
02.00 - 02.99	02.00	Gebouwen, constructies, oppervlakken bovengronds (binnen of buiten) - niet gespecificeerd
	02.01	<i>Bovengrondse delen van gebouwen, vast (dakconstructies, terrassen, openingen, trappen, laadbordessen)</i>
	02.02	<i>Constructies, bovengrondse oppervlakken, vast (incl. loopplatforms, vaste ladders, lichtmasten)</i>

Lijst van de bij de afwijkende gebeurtenis betrokken voorwerpen - Annex II		
	02.03	<i>Constructies, bovengrondse oppervlakken, beweegbaar (incl. steigers, beweegbare ladders, gondel, hefplatform)</i>
	02.04	<i>Constructies, bovengrondse oppervlakken, tijdelijk (incl. tijdelijke steigers, hamas, bootsmansstoeltje)</i>
	02.05	<i>Constructies, bovengrondse oppervlakken, drijvend (incl. boorplatform, steigers op lichters)</i>
	02.99	<i>Overige constructies en oppervlakken bovengronds, behorend tot groep 02, maar hierboven niet vermeld</i>
03.01 - 03.02 - 03.03		Gebouwen, constructies, oppervlakken ondergronds (binnen of buiten) - niet gespecificeerd
	03.01	<i>Graafwerkzaamheden, sleuven, putten, taluds, werkkuilen</i>
	03.02	<i>Onderaardse gangen, tunnels</i>
	03.03	<i>Onderwateromgeving</i>
04.00 - 04.99	04.00	Distributiesystemen voor materialen, aanvoer, leidingen - niet gespecificeerd
	04.01	<i>Distributiesystemen voor materialen, aanvoer, leidingen - vast</i>
	04.02	<i>Distributiesystemen voor materialen, leidingen - verplaatsbaar</i>
	04.03	<i>Rioleringen, drainage</i>
	04.99	<i>Distributiesystemen voor materialen, toevoer, leidingen, overige, behorend tot groep 04, maar hierboven niet vermeld</i>
05.00 - 05.99	05.00	Motoren, systemen voor transmissie en opslag van energie - niet gespecificeerd
	05.01	<i>Motoren, generatoren (thermische, elektrische of stralingsenergie)</i>
	05.02	<i>Systemen voor transmissie en opslag van energie (mechanisch, pneumatisch, hydraulisch, elektrisch, incl. batterijen en accu's)</i>
	05.99	<i>Systemen voor transmissie en opslag van energie, overige, behorend tot groep 05, maar hierboven niet vermeld</i>
07.00 - 07.99	07.00	Mechanisch gereedschap, handbediend, niet gespecificeerd
	07.01	<i>Mechanisch handgereedschap, voor zagen</i>
	07.02	<i>Mechanisch handgereedschap voor snijden, afsnijden (incl. scharen, kniptangen, snoeischaren)</i>
	07.03	<i>Mechanisch handgereedschap voor slijpen, steken, doorknippen, afsnijden, maaien</i>
	07.04	<i>Mechanisch handgereedschap voor krabben, polijsten, schuren (incl. doorslijpmachine)</i>
	07.05	<i>Mechanisch handgereedschap - voor boren, draaien, schroeven</i>
	07.06	<i>Mechanisch handgereedschap voor spijkeren, klinken, nieten</i>
	07.07	<i>Mechanisch handgereedschap voor naaien, breien</i>
	07.08	<i>Mechanisch handgereedschap voor lassen, lijmen</i>

Lijst van de bij de afwijkende gebeurtenis betrokken voorwerpen - Annex II		
	07.09	<i>Mechanisch handgereedschap voor extractie van materialen en grondbewerking (incl. landbouwwerktuigen, betonbrekers)</i>
	07.10	<i>Mechanisch handgereedschap voor poetsen, smeren, wassen, schoonmaken (incl. stofzuiger, hogedrukreiniger)</i>
	07.11	<i>Mechanisch handgereedschap voor schilderen</i>
	07.12	<i>Mechanisch handgereedschap voor vasthouden, grijpen</i>
	07.13	<i>Mechanisch handgereedschap voor keukenwerkzaamheden (m.u.v. messen)</i>
	07.14	<i>Mechanisch handgereedschap voor verwarmen (incl. droger, verfafbrander, strijkijzer)</i>
	07.15	<i>Mechanisch handgereedschap voor medische en chirurgische doeleinden, prikken, snijden</i>
	07.16	<i>Mechanisch handgereedschap voor medische en chirurgische doeleinden, overig</i>
	07.17	<i>Pneumatische spuitwerktuigen (zonder werktuigaanduiding)</i>
	07.99	<i>Met de hand bediend mechanisch gereedschap voor overige werkzaamheden, behorend tot groep 07, maar hierboven niet vermeld</i>
09.00 - 09.99	09.00	Machines en uitrusting, draagbaar of verplaatsbaar - niet gespecificeerd
	09.01	<i>Draagbare of verplaatsbare machines voor ontgraven en grondbewerking - mijnbouw, steen/zandgroeven en machines voor de bouw</i>
	09.02	<i>Draagbare of verplaatsbare machines voor grondbewerking - landbouw</i>
	09.03	<i>Draagbare of verplaatsbare machines (m.u.v. grondbewerking) voor bouwplaatsen</i>
	09.04	<i>Verplaatsbare machines voor bodemsanering</i>
	09.99	<i>Draagbare of verplaatsbare machines, overige, behorend tot groep 09 maar hierboven niet vermeld</i>
10.00 - 10.99	10.00	Machines en uitrusting, vast gemonteerd - niet gespecificeerd
	10.01	<i>Vast gemonteerde machines voor ontgraven en grondwerkzaamheden</i>
	10.02	<i>Machines voor het voorbereiden van materialen: breken, vermalen, filteren, scheiden, mengen</i>
	10.03	<i>Machines voor het verwerken van materialen - chemische procédés (reactoren, gistingsinstallaties)</i>
	10.04	<i>Machines voor het verwerken van materialen - warmteprocédés (oven, drooginstallaties, autoclaven)</i>
	10.05	<i>Machines voor het verwerken van materialen - koudeprocédés (koudeopwekking)</i>
	10.06	<i>Machines voor het verwerken van materialen - andere procédés</i>
	10.07	<i>Machines voor vormen, persen, pletten</i>
	10.08	<i>Machines voor vormen - kalanderen, lamineren, machines met rollen (incl. voor papierfabricage)</i>
	10.09	<i>Machines voor vormen - door injectie, extrusie, inblazing, draadtrekken, gieten, smelten, enz.</i>
	10.10	<i>Bewerkingsmachines (schaven, frezen, vlakslijpen, slijpen, polijsten, draaien, boren)</i>
	10.11	<i>Bewerkingsmachines (zagen)</i>

Lijst van de bij de afwijkende gebeurtenis betrokken voorwerpen - Annex II		
	10.12	<i>Bewerkingsmachines - voor snijden, splijten, knabbelen (incl. decoupeerpers, schaar, afsnijden)</i>
	10.13	<i>Machines voor oppervlaktbewerking (schoonmaken, wassen, drogen, schilderen, drukken)</i>
	10.14	<i>Machines voor oppervlaktbewerking (galvaniseren, elektrolytische oppervlaktbehandeling)</i>
	10.15	<i>Machines voor assembleren (lassen, lijmen, spijkeren, schroeven, klinken, spinnen, kabeldraaien, naaien, nieten)</i>
	10.16	<i>Machines voor conditioneren, verpakken (vullen, etiketteren, sluiten, enz.)</i>
	10.17	<i>Overige machines voor specifieke industriële doeleinden (diverse machines voor controle, testen)</i>
	10.18	<i>Speciale machines voor landbouw, veeteelt, niet behorend tot de hierboven genoemde machines</i>
	10.99	<i>Machines en uitrusting, vast gemonteerd, overige, behorend tot groep 10, maar hierboven niet vermeld</i>
11.00 - 11.99	11.00	Systemen voor gesloten of open transport en opslag - niet gespecificeerd
	11.01	<i>Vaste transportbanden, materialen en systemen voor continutransport</i>
	11.02	<i>Vracht- en personenliften, hefinstallaties</i>
	11.03	<i>Vaste of mobiele kranen, op voertuigen gemonteerd, loopkranen, materieel voor hijsen van hangende lasten</i>
	11.04	<i>Verplaatsbare transportsystemen, transportwagentjes (al dan niet gemotoriseerd)</i>
	11.05	<i>Installaties voor heffen, vastmaken en grijpen, en diverse transportmiddelen (incl. stropen, haken, takels, enz.)</i>
	11.06	<i>Vaste systemen voor opslag, transport, containers (silo's, reservoirs, tanks, bekkens)</i>
	11.07	<i>Systemen voor opslag, transport, containers - verplaatsbaar</i>
	11.08	<i>Hulpmiddelen voor opslag, stellingen, palletstellingen, pallets</i>
	11.09	<i>Diverse verpakkingen, klein en middelgroot, verplaatsbaar (laadbakken, verschillende soorten bakken, flessen, kisten, brandblussers, enz.)</i>
	11.99	<i>Systemen voor gesloten of open transport en opslag, overige, behorend tot groep 11, maar hierboven niet vermeld</i>
12.00 - 12.99	12.00	Voertuigen voor transport over land - niet gespecificeerd
	12.01	<i>Zware voertuigen: vrachtwagens voor zware lasten, bussen en toerwagens (personenvervoer)</i>
	12.02	<i>Lichte voertuigen - vrachtvervoer of personenvervoer</i>
	12.03	<i>Voertuigen met twee of drie wielen, al dan niet gemotoriseerd</i>
	12.04	<i>Overige voertuigen voor transport over land</i>
	12.99	<i>Voertuigen voor transport over land, overige, behorend tot groep 12, maar hierboven niet vermeld</i>
14.10 -	14.10	<i>Lasten - d.m.v. mechanische transportmiddelen verplaatst</i>

Lijst van de bij de afwijkende gebeurtenis betrokken voorwerpen - Annex II		
14.11		
	14.11	<i>Lasten - hangend aan hefinstallatie of kraan</i>
15.00 - 15.99	15.00	Chemische stoffen, explosieven, radioactieve stoffen, biologische stoffen - niet gespecificeerd
	15.01	<i>Bijtende, corrosieve stoffen (vast, vloeibaar of gasvormig)</i>
	15.02	<i>Schadelijke, giftige stoffen (vast, vloeibaar of gasvormig)</i>
	15.03	<i>Brandgevaarlijke stoffen (vast, vloeibaar of gasvormig)</i>
	15.04	<i>Explosieven, reactieve stoffen (vast, vloeibaar of gasvormig)</i>
	15.05	<i>Gassen, dampen zonder specifieke uitwerking, biologisch inert, verstikkend</i>
	15.06	<i>Radioactieve stoffen</i>
	15.07	<i>Biologische stoffen</i>
	15.08	<i>Stoffen, materialen zonder specifieke risico's (water, inerte materialen, enz.)</i>
	15.99	<i>Chemische stoffen, explosieven, radioactieve stoffen, biologische stoffen, overige, behorend tot groep 15, maar hierboven niet vermeld</i>
16.00 - 16.99	16.00	Veiligheidssystemen en veiligheidsuitrusting - niet gespecificeerd
	16.01	<i>Veiligheidssysteem - op machine</i>
	16.02	<i>Persoonlijke beschermingsmiddelen</i>
	16.03	<i>Systemen en uitrusting voor hulpverlening</i>
	16.99	<i>Veiligheidssystemen en veiligheidsuitrusting, overige, behorend tot groep 16, maar hierboven niet vermeld</i>
17.05	17.05	<i>Wapens</i>
18.03 - 18.05	18.03	<i>Dieren - wilde dieren, insecten, slangen</i>
	18.04	<i>Micro-organismen</i>
	18.05	<i>Infectieuze virale elementen</i>
19.02 - 19.03	19.02	<i>Bulkafval van chemische stoffen</i>
	19.03	<i>Bulkafval, biologisch, plantaardig, dierlijk</i>

Lijst van de soort letsels - Annex III	
013	Vleeswonden met verlies van weefsel
020	Botbreuken
021	Gesloten botbreuken
022	Open botbreuken
029	Andere soorten botbreuken
040	Traumatische amputaties (verlies van ledematen)
041	Afzettingen
053	Schuddingen en inwendige letsels die in afwezigheid van behandeling levensbedreigend kunnen zijn
054	Schadelijke effecten van elektriciteit
060	Verbrandingen, brandplekken (door kokende vloeistof) en bevriezing
061	Brandplekken (thermische - door kokende vloeistof) en verbrandingen
062	Chemische verbrandingen (corrosie)
063	Bevriezing
069	Andere soorten verbrandingen, brandplekken door kokende vloeistof en bevriezing
071	Vergiftigingen en infecties
079	Andere soorten vergiftigingen en infecties

Lijst van de soort letsels - Annex III	
081	Verstikking
082	Verdrinking en niet dodelijke onderdompeling
089	Andere soorten verdrinking et verstikking
102	Effecten van straling (niet-thermische)

➤ **Gevolgen van de ongevallen**

- Geval zonder gevolg (Z.G.): elk ongeval zonder arbeidsongeschiktheid waarvoor de vergoeding uitsluitend bestaat uit medische kosten en/of de betaling van het loonverlies voor de dag van het ongeval.
- Tijdelijke ongeschiktheid (T.O.): elk ongeval dat een tijdelijke arbeidsongeschiktheid tot gevolg heeft maar waarvoor een genezing zonder restletsels wordt voorzien. Ook in dit geval kunnen medische kosten worden betaald, net als in de volgende gevallen.
- Blijvende ongeschiktheid (B.O.): elk ongeval waarvoor de verzekeraar een provisie samenstelt voor blijvende letsels. Dit ongeval heeft al of niet een periode van gedeeltelijke tijdelijke ongeschiktheid tot gevolg gehad.
- Dodelijk ongeval: elk ongeval dat de al of niet onmiddellijke dood van het slachtoffer veroorzaakt.

➤ **Frequentie- en ernstgraden**

- Frequentiegraad (F.G.): het aantal ongevallen met minstens 1 dag ongeschiktheid of met dodelijke afloop, vermenigvuldigd met 1.000.000 en gedeeld door het aantal uren blootstelling aan het risico.
- Werkelijke ernstgraad (E.G.): is gelijk aan het aantal werkelijk verloren kalenderdagen door arbeidsongeschiktheid, vermenigvuldigd met 1 000 en gedeeld door het aantal uren blootstelling aan de risico's.
- Globale ernstgraad (G.E.G.): is gelijk aan de som van het aantal werkelijk verloren kalenderdagen en het aantal forfaitaire dagen ongeschiktheid, vermenigvuldigd met 1 000 en gedeeld door het aantal uren blootstelling aan de risico's. Voor de berekening van het aantal forfaitaire dagen wordt de som van de graden van ongeschiktheid vermenigvuldigd met 75 en het aantal dodelijke ongevallen met 7 500.

➤ **% van de houtsector in de privésector** : Dit percentage vertegenwoordigt het aandeel van de arbeidsongevallen van de houtsector in het geheel van de privésector (jaar 2007) volgens het geanalyseerde element.

➤ **Manuele en intellectuele werknemers**: Bij de intellectuele werknemers die slachtoffer werden van een arbeidsongeval zijn inbegrepen: de administratieve bedienden, andere bedienden en eventuele uitzendbedienden. Tot de manuele werknemers behoren alle andere categorieën van werknemers.

➤ **De Europese variabelen (Eurostat)**

- Het soort werk beschrijft de voornaamste aard van het werk of de taak (algemene activiteit) die het slachtoffer verricht ten tijde van het ongeval.
- De afwijkende gebeurtenis is de laatste, van de normale gang van zaken afwijkende gebeurtenis, die aanleiding gaf tot het ongeval.
- Het bij de afwijkende gebeurtenis betrokken voorwerp is het voornaamste bij de afwijkende gebeurtenis betrokken of daarmee verbonden voorwerp.
- De contact-wijze van verwonding is het contact waardoor het slachtoffer gewond is.

➤ **De economische subsectoren**

De volgende tabel stelt de subklassen van de houtsector voor zoals ze geklasseerd zijn in de Nace-bel code van 2008.

DE SECTOREN DIE DE HOUTINDUSTRIE VORMEN IN DE NACE-BEL CODE 2008

02 BOSBOUW EN DE EXPLOITATIE VAN BOSSEN

02.1 Bosbouw

02.10 02.100 Bosbouw

02.2 Exploitatie van bossen

02.20 02.200 Exploitatie van bossen

02.3 Verzamelen van in het wild groeiende producten met uitzondering van hout

02.30 02.300 Verzamelen van in het wild groeiende producten met uitzondering van hout

02.4 Ondersteunende diensten in verband met de bosbouw

02.40 02.400 Ondersteunende diensten in verband met de bosbouw

16 HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING VAN ARTIKELEN VAN HOUT EN VAN KURK, EXCLUSIEF MEUBELEN; VERVAARDIGING VAN ARTIKELEN VAN RIET EN VAN VLECHTWERK

16.1 Zagen en schaven van hout

16.10 16.100 Zagen en schaven van hout

16.2 Vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet of vlechtwerk

16.21 16.210 Vervaardiging van fineer en van panelen op basis van hout

16.22 16.220 Vervaardiging van geassembleerde parketvloeren

16.23 16.230 Vervaardiging van ander schrijn- en timmerwerk

16.24 16.240 Vervaardiging van houten emballage

16.29 Vervaardiging van andere artikelen van hout; vervaardiging van artikelen van kurk, riet of vlechtwerk

16.291 Vervaardiging van andere artikelen van hout

16.292 Vervaardiging van artikelen van kurk, riet of vlechtwerk

31 VERVAARDIGING VAN MEUBELEN

31.0 Vervaardiging van meubelen

31.01 31.010 Vervaardiging van kantoor- en winkelmeubelen

31.02 31.020 Vervaardiging van keukenmeubelen

31.03 31.030 Vervaardiging van matrassen

31.09 Vervaardiging van andere meubelen

31.091 Vervaardiging van eetkamer-, zitkamer-, slaapkamer- en badkamermeubelen

31.092 Vervaardiging van tuin- en terrasmeubelen

31.099 Vervaardiging van andere meubelen, n.e.g.

3. Kader van de analyse

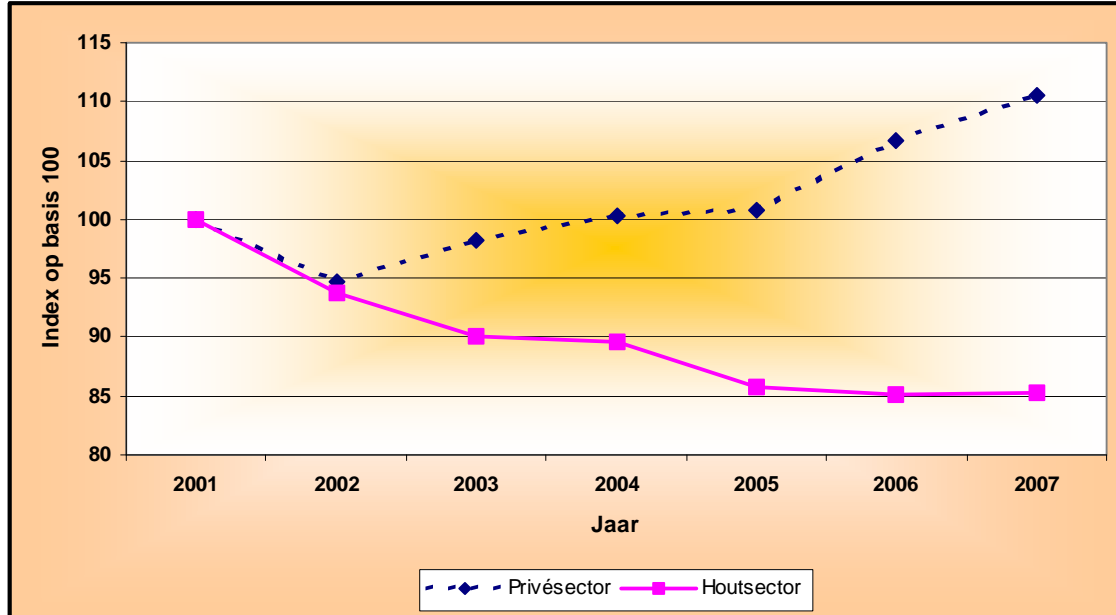
3.1. WERKGELEGENHEID

De werkgelegenheidsgegevens zijn afkomstig van de RSZ. Ze worden op jaarbasis berekend, wat verschilt van de wijze waarop de werkgelegenheid in de voorgaande studies berekend werd. Daar werd geëxtrapoleerd vertrekkende van de werkgelegenheidsgegevens op 30 juni.

3.1.1. Evolutie van de werkgelegenheid van 2001 tot 2008

Tabel 1 toont dat de werkgelegenheid anders evolueert in de houtindustrie dan in de hele privésector. Terwijl de werkgelegenheid sinds 2004 toeneemt in de hele privésector, neemt ze af in de houtindustrie. Daardoor vermindert het aandeel van de sector in de werkgelegenheid van de privésector van 1,6 % naar nauwelijks 1 % in 2008. De afname is bijzonder groot in de houtsector tussen 2007 en 2008 en houdt ongetwijfeld verband met een breuk in de tijdreeks die te wijten is aan de herziening van de NACE-Belcode. Wegens deze breuk in de tijdreeks hebben we 2008 niet opgenomen in figuur 1.

Figuur 1: Evolutie van de werkgelegenheid in de houtsector en in het geheel van de privésector van 2001 tot 2008, uitgedrukt in index 100.

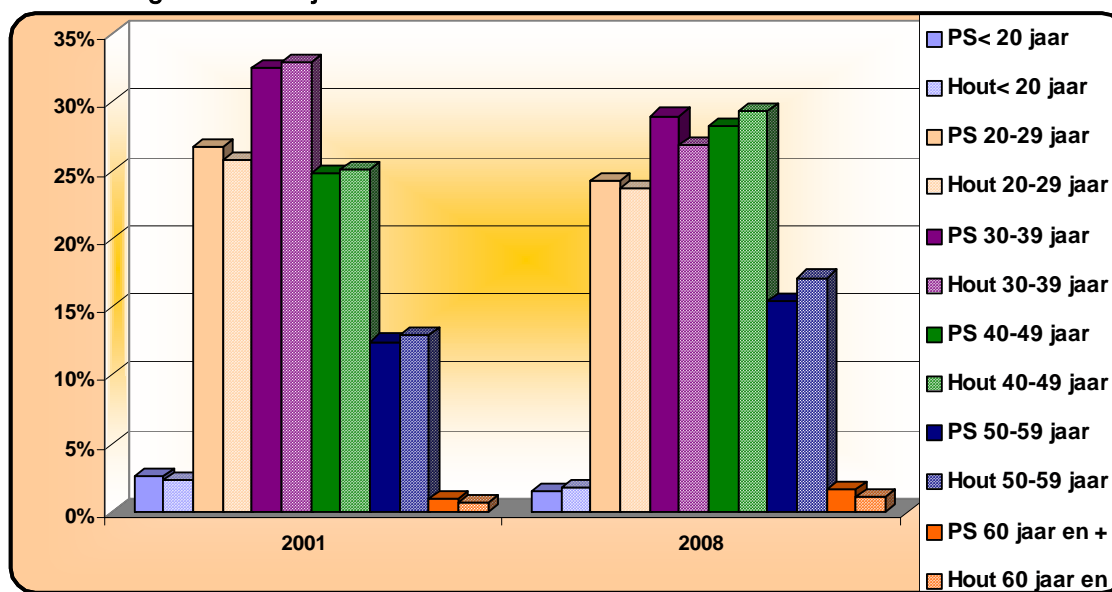

De houtindustrie onderscheidt zich ook van de hele privésector wat betreft het aandeel van de vrouwen in de werkgelegenheid. **Tabel 2** toont dat ze niet alleen minder talrijk zijn in de houtindustrie maar ook dat hun aandeel daalt, terwijl het aandeel stijgt in de werkgelegenheid van de privésector in het algemeen. De vervrouwelijking neemt toe met 3,8 % in de hele privésector van 2001 tot 2008. In de houtindustrie neemt ze echter af met 8,2 %. Deze daling die vooral in 2008 waargenomen werd, houdt waarschijnlijk verband met het opnieuw samenstellen van de houtsector op basis van de nieuwe NACE-nomenclatuur 2008. **Tabel 3** toont dat er bij de verdeling van de soorten werknemers ook een groot verschil is tussen de houtindustrie en de privésector. Niet alleen is het aandeel van de arbeiders veel groter in de houtsector dan in de hele privésector, dit aandeel neemt in de houtindustrie (-1,9 % van 2001 tot 2008) minder snel af dan in de hele privésector (-3,5 % over dezelfde periode).

De ondernemingen met minder dan 50 werknemers zijn veel meer vertegenwoordigd in de houtindustrie dan in de hele privésector en hun relatief aandeel in de werkgelegenheid stijgt tussen 2001 en 2008 (+3,6 %), terwijl het daalt in de hele privésector (-1,7 %). Die verdeling wordt in **tabel 4** aangetoond. Zij moet beschouwd worden in verband met de verdeling van het aantal werkgevers volgens de grootte van de onderneming die voorkomt in **tabel 5**. Hieruit blijkt dat het relatief aandeel van de ondernemingen met minder dan 50 werknemers bijna hetzelfde is in de houtindustrie (96,32 %) als in de privésector (96,9 %). Het bijzondere van de houtsector ligt vooral in het feit dat er bijna geen ondernemingen zijn met meer dan 500 werknemers.

De vergelijking van de evolutie van de werkgelegenheid volgens de generaties werknemers tussen de privésector en de houtindustrie, weergegeven in **tabel 6**, toont dat het aandeel van de werknemers ouder dan 50 jaar tussen 2001 en 2008 sneller groeit in de houtsector (+4,5 %) dan in de gehele privésector (+3,6 %). **Tabellen 7 en 7bis** tonen de verschuivingen die plaatsvinden tussen de leeftijdsgroepen van de werknemers. Hierbij valt de daling op van het relatieve aandeel van de jongste werknemers die meer uitgesproken is in de hele privésector dan in de houtindustrie, de algemene verschuiving van de werkgelegenheid naar de hogere leeftijdsklassen en de meer uitgesproken toename in de houtsector van de 50-59-jarigen. In **figuur 2** worden deze gegevens weergegeven.

Figuur 2: Evolutie van de relatieve verdeling van de werkgelegenheid in de privésector en in de bouw volgens de leeftijd van de werknemers in 2001 en in 2008.

3.1.2. Werkgelegenheid 2008 in de sectoren van de houtindustrie

De analyse van **tabel 8** toont dat de werkgelegenheid zeer ongelijkmatig verdeeld is over de verschillende sectoren van de houtindustrie. De bosbouw en de exploitatie van bossen - 02 vertegenwoordigt slechts 2,6 % van de VTE, de houtindustrie en de vervaardiging van artikelen van hout - 16 is dan weer goed voor 43,7 % van de werkgelegenheid waarvan 8,7 % in het zagen en schaven van hout - 161 en 35 % in de vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, riet en vlechtwerk - 162. Ten slotte vertegenwoordigt de vervaardiging van meubelen - 31 53,7 % van het werkgelegenheidsvolume. Daarvan werkt 28,2 % in de sector vervaardiging van andere meubelen - 3109 en 12,4 % in de sector vervaardiging van kantoor- en winkelmeubelen - 3101.

Tabel 9 toont dat gemiddeld 10,5 % van de werknemers in VTE in deze sector vrouwen zijn. In slechts twee sectoren benadert het vrouwelijke aandeel het gemiddelde van de privésector. Het gaat om de sector vervaardiging van andere artikelen van hout, vervaardiging van artikelen van kurk, riet of vlechtwerk - 1629 met 31,9 % en van de sector vervaardiging van matrassen - 3103 met 36,3 % vrouwen.

Tabel 10 geeft de verdeling weer van de arbeiders en de andere werknemers in de sectoren van de houtindustrie. De arbeiders vertegenwoordigen 78,1 % van de werknemers in VTE. Ze zijn het sterkst aanwezig in de sector bosbouw - 02 met 88,8 % en in de sectoren vervaardiging van andere artikelen van hout, vervaardiging van artikelen van kurk, riet of vlechtwerk - 1629 en vervaardiging van geassembleerde parketvloeren - 1622 met respectievelijk 61,2 % en 70,7 % arbeiders.

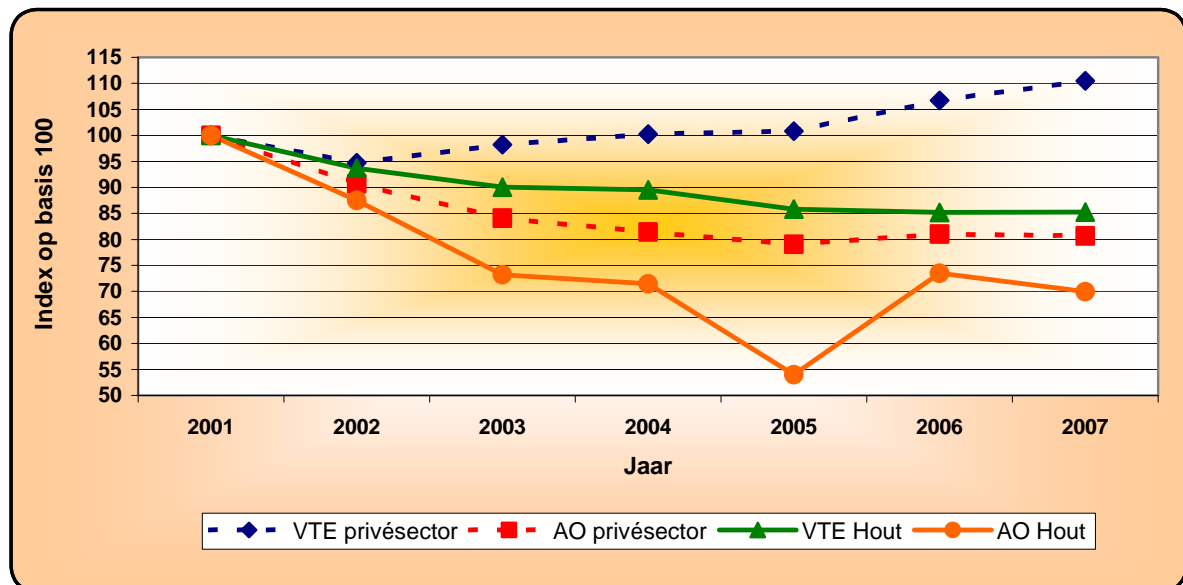
De verdeling van de werkgelegenheid volgens de generatie werknemers in **tabel 11** en de iets fijnere verdeling volgens leeftijdscategorie in de **tabellen 12 en 12bis** toont dat de vijftigplussers 18,3 % van de werknemers in de houtindustrie vertegenwoordigen. Hun aandeel in de vervaardiging van meubelen - 31 stijgt naar 20,5 %. In de sectoren vervaardiging van andere meubelen - 3109 en in de vervaardiging van andere artikelen van hout, van kurk, riet en vlechtwerk - 1629 zijn de vijftigplussers het talrijkst met respectievelijk 23,2 % en 20,1 %. In de sector vervaardiging van artikelen van hout, van kurk, riet en vlechtwerk - 162 en de bosbouw - 02 treffen we daarentegen het minste aantal ouderen aan. Ze zijn er goed voor respectievelijk 2,8 % en 13,8 % van de werknemers.

Meer dan 56 % van de werkgelegenheid in de houtindustrie is geconcentreerd in ondernemingen die minder dan 50 werknemers tellen. Dat is al meer dan in de hele privésector. Bepaalde sectoren echter tellen nog veel KMO's. Dat is het geval voor de bosbouw - 02 met 100 % KMO's, zagen en schaven van hout - 161 met 80 %, de vervaardiging van houten emballage - 1624 met 78 % en de vervaardiging van andere artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk - 1629 en de vervaardiging van keukenmeubelen - 3102 waar bij benadering 75 % van de werkgelegenheid in de KMO's terug te vinden is.

3.2. DE ARBEIDSONGEVALLEN IN DE HOUTSECTOR VAN 2001 TOT 2008

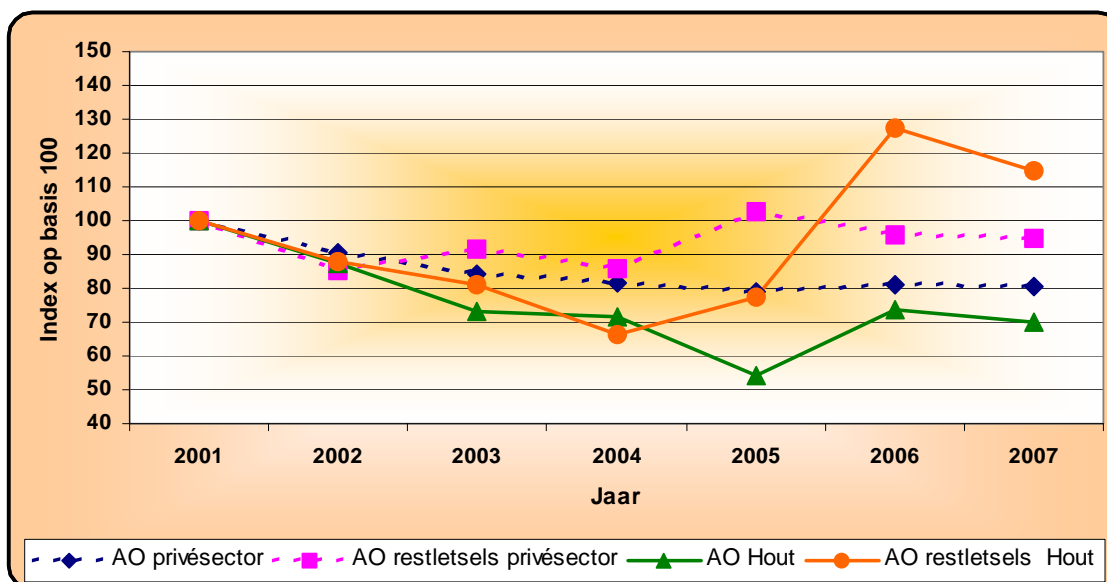
De drie volgende figuren verduidelijken **tabel 14**. Sinds 2002 merkt men een kloof tussen de curves van de werkgelegenheid van de houtindustrie en de hele privésector. Deze kloof is nog duidelijker in 2008, omdat in dat jaar het tewerkstellingsvolume terugviel in de houtsector. De curve van de evolutie van de AO in de houtsector volgt die van de werkgelegenheid en de afname van het aantal AO is meer uitgesproken dan in de hele privésector. Om de hierboven vermelde reden (breuk in de tijdsreeks) worden de gegevens over de werkgelegenheid en de ongevallen in 2008 niet weergegeven in de figuren 3 tot 6.

Figuur 3: Vergelijking van de evolutie van de werkgelegenheid en de ongevallen in de privésector en de houtindustrie - 2001 tot 2007.

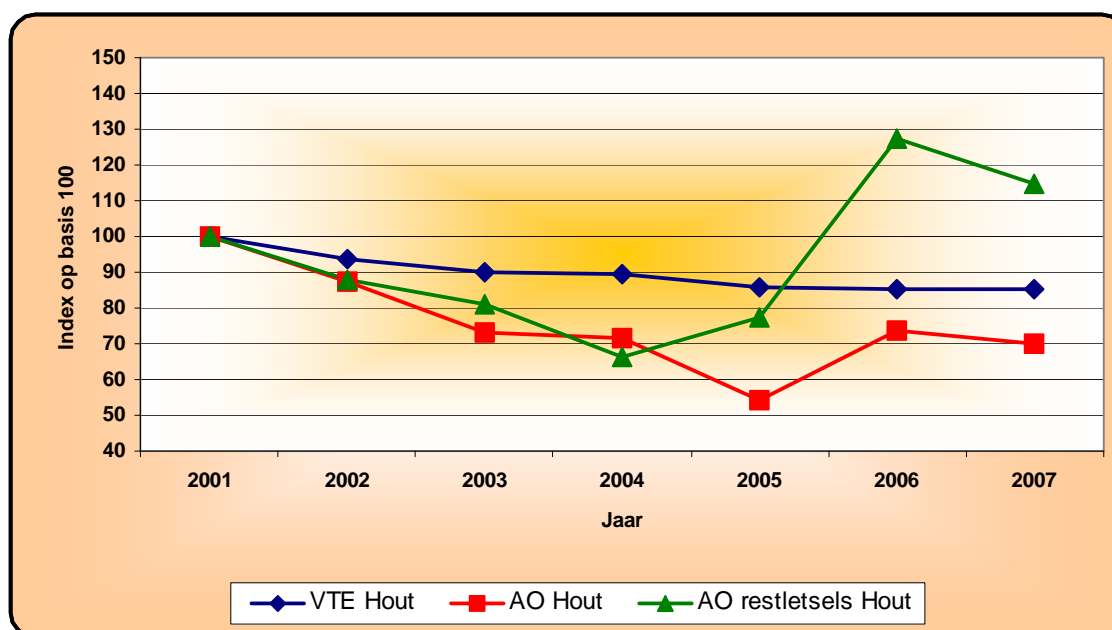
Men merkt dat sinds 2004 de AO met restletsels (voorzien blijvende ongeschiktheid en dodelijke ongevallen) zowel in de houtsector als in de hele privésector gezamenlijk stijgen. Deze heropleving kan gedeeltelijk verklaard worden doordat in 2005 de manier waarop de verzekeraars de gegevens over deze ongevallen naar het FAO sturen gewijzigd is, maar de tendens blijft behouden in 2006 en 2007. De stijging van de AO met restletsels is bovendien veel duidelijker in de houtindustrie dan in de hele privésector.

Figuur 4: Vergelijking van de evolutie van de ongevallen en de ongevallen met restletsels in de privésector en in de houtindustrie - 2001 tot 2007.

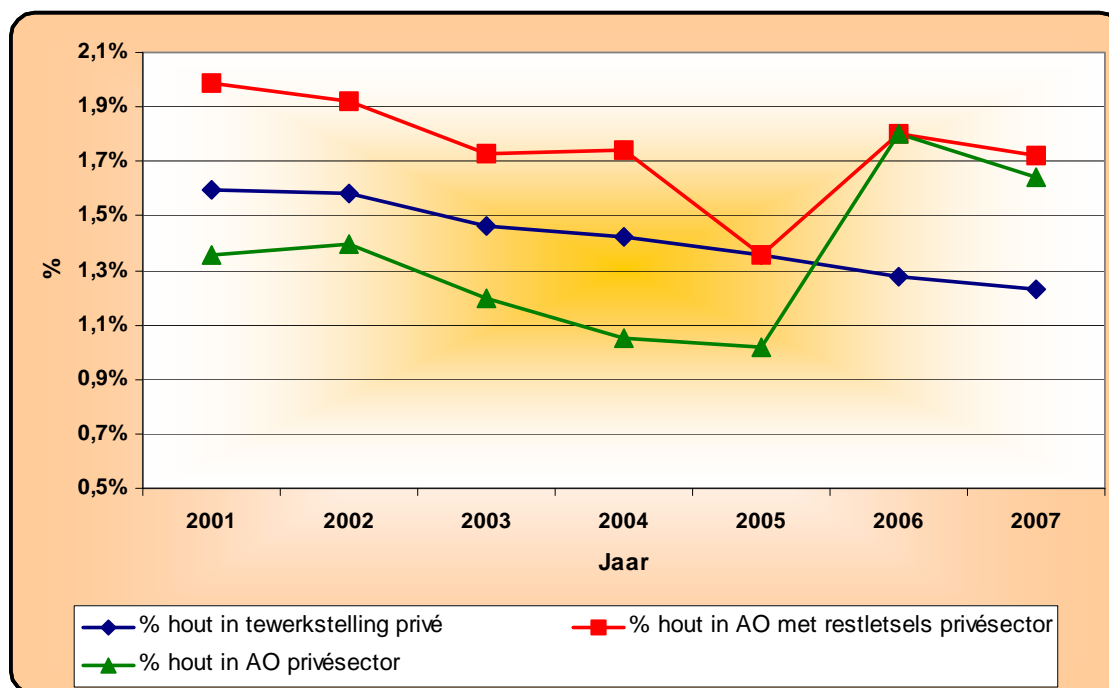
Die evolutiecurves die eigen zijn aan de houtindustrie worden weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 5: Evolutie van de werkgelegenheid, de ongevallen en de ongevallen met restletsels in de houtindustrie - 2001 tot 2007.

Deze evolutie komt tot uiting in de evolutie van het aandeel van de houtsector in het geheel van de privésector tussen 2001 en 2007 die in figuur 6, gebaseerd op **tabel 15**, verduidelijkt wordt.

Figuur 6: Evolutie van het relatief aandeel van de houtindustrie in de werkgelegenheid, het volume van de AO en het volume van de AO met restletsels in de privésector - 2001 tot 2007

Het aandeel van de houtindustrie daalt zowel in de werkgelegenheid als in het globale volume van de arbeidsongevallen. Het stijgt echter in het volume van de ongevallen met restletsels. **Tabel 16** toont dat de daling van het aantal aangiften van ongevallen die in de houtindustrie tussen 2001 en 2008 plaatsvonden in tegenstelling tot talrijke economische activiteitssectoren niet gepaard is gegaan met een wijziging van het percentage aanvaarde ongevallen. De verhouding tussen arbeidsongevallen en arbeidswegongevallen wijst op een daling van de relatieve frequentie van deze laatste.

Tabellen 17 en 18 tonen dat de daling van de arbeidsongevallen vooral slaat op de ongevallen waarvoor slechts medische zorgen nodig waren en ongevallen die enkel een tijdelijke arbeidsongeschiktheid veroorzaakten. De stijging van het aantal ongevallen met voorziene blijvende ongeschiktheid is heel hoog sinds 2005 om de reeds aangehaalde redenen. Zoals reeds hoger beschreven kunnen voor 2008 geen conclusies getrokken worden wat betreft de evolutie in vergelijking met de vorige jaren door de wijziging van de NACE-code.

Tabel 19 geeft de evolutie weer van de frequentie- en ernstgraden tussen 2001 en 2008. Er valt af te lezen dat niet alleen de graden van voorziene blijvende ongeschiktheid toenemen, maar ook de som van de dagen verloren door tijdelijke arbeidsongeschiktheden. We zien inderdaad dat de werkelijke ernstgraden in 2006 en in 2008 gestegen zijn. In hun berekening wordt de duur van de tijdelijke arbeidsongeschiktheden opgenomen. De frequentiegraden zijn daarentegen gestaag aan het dalen.

De **tabellen 20 en 21** bevestigen de evolutie van de cijfers van de AO volgens hun gevolgen voor de laatste 3 jaren.

3.3. DE ONGEVALLLEN IN DE HOUTINDUSTRIE IN 2008

3.3.1. Frequentie- en ernstgraden - 2008

Voor de berekeningen van de frequentie- en ernstgraden voor het jaar 2008 zijn er twee bijzonderheden te vermelden die de vergelijking met de voorgaande jaren bemoeilijken. Enerzijds worden ze berekend op basis van de jaarlijkse werkgelegenheid en kunnen ze dus slechts vergeleken worden met de graden die in de betreffende rubriek op de site van het Fonds gepubliceerd worden. Anderzijds zijn ze het resultaat van de herziening van de NACE-Bel in 2008 waarbij de samenstelling van de economische activiteitssectoren grondig herwerkt werd.

Globaal genomen heeft de houtindustrie een frequentiegraad van 41,98, een werkelijke ernstgraad van 0,95 en een globale ernstgraad van 3,99.

Tabel 22 illustreert hoezeer de sector van de bosbouw en de ontginning van bossen - 02 als de gevaarlijkste van de houtindustrie beschouwd kan worden, zowel wat betreft de frequentie (63,12) als de globale ernst (12,06). In de sector vervaardiging van houten emballage - 1624 ligt de ongevalsfrequentie ook hoog (56,75), op de voet gevolgd door de sectoren vervaardiging van ander schrijn- en timmerwerk - 1623 (52,67) en het zagen en schaven van hout - 161 (52,31). Voor de globale ernstgraad is de sector zagen en schaven van hout - 161 de tweede gevaarlijkste (9,31), gevolgd door de sector vervaardiging van ander schrijn- en timmerwerk - 1623 (6,54).

De **tabellen 23 en 24** tonen de resultaten die in het nadeel zijn van de mannen en de arbeiders wat betreft de frequentie en de ernst van de ongevallen. Wat hier opvalt zijn de verschillen tussen de diverse sectoren van deze industrie voor eenzelfde categorie van slachtoffers.

De **tabellen 25 en 26** tonen aan dat de jongste werknemers vaker bij een ongeval betrokken zijn, maar dat de oudste werknemers niet vaker dan de jongere werknemers betrokken zijn bij de meest ernstige ongevallen. Dat is een bijzonderheid in vergelijking met andere sectoren zoals die van de bouw. Daar weet men dat de globale ernstgraden toenemen met de leeftijd van de werknemers.

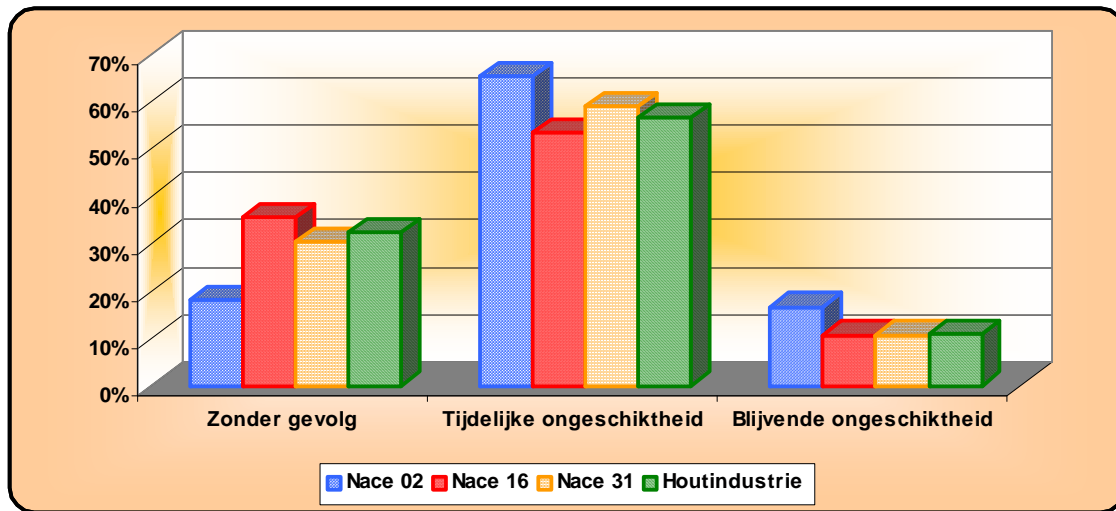
Tabel 27 illustreert de daling van de frequentie- en ernstgraden voor de ondernemingen vanaf 200 werknemers.

3.3.2. Kenmerken van de AO en de slachtoffers in de houtindustrie - 2008

Algemeen genomen kunnen we uit **tabel 28** afleiden dat 58 % van de slachtoffers tot het paritair comité 126 behoren. 11,6 % van de slachtoffers vallen onder het paritair comité 111, maar het gaat hier voornamelijk om mensen die in de sector vervaardiging van meubelen - 31 werken. Ten slotte behoort 8,5 % van de slachtoffers tot paritair comité 125.02, vooral personen die werken in de sector vervaardiging van artikelen in hout - 16. In de sector bosbouw - 02 ressorteert 53 % van de slachtoffers onder het paritair comité 125.01 en 13% onder paritair comité 146. In de sector vervaardiging van artikelen in hout - 16 ressorteert 62 % van de slachtoffers onder het paritair comité 126 en 17 % onder het paritair comité 125.02. Binnen deze sector zien we dat 73 % van de slachtoffers in de sector 161 - zagen en schaven tot het paritair comité 125.02 behoren. In de sector 162 - vervaardiging van artikelen van hout, van kurk, riet en vlechtwerk behoort 77 % van de slachtoffers tot het paritair comité 126. In de sector vervaardiging van meubelen - 31 ressorteert 58 % van de slachtoffers onder het paritair comité 126 en 24 % onder het paritair comité 111.

Tabel 29 die weergegeven wordt in figuur 7 geeft een overzicht van de omvang van elk ongevalsgevolg volgens activiteitssector, evenals in de hele houtindustrie.

Figuur 7: Verdeling in percentage van de gevolgen van de AO in de houtindustrie per NACE-Bel sector met 2 code-elementen - 2008

We merken op dat de ongevallen in de sector bosbouw en ontginning van bossen veel zwaardere gevolgen hebben dan de ongevallen in de andere activiteitssectoren van de houtindustrie.

Aan de hand van de **tabellen 30 en 31** kunnen we dezelfde analyse volgens geslacht en soort werk maken.

Uit **tabel 32** kunnen we niet afleiden dat er in de houtindustrie in 2008 een duidelijk rechtstreeks verband bestaat tussen de leeftijd van het slachtoffer en de omvang van de gevolgen van zijn ongeval. Dat staat in contrast met de gangbare opvattingen volgens dewelke de oudere slachtoffers meer risico lopen op blijvende restletsels.

Uit de **tabellen 34 en 34bis** blijkt dat de slachtoffers uit ondernemingen van de houtindustrie met meer dan 100 werknemers minder risico lopen op ongevallen met ernstige gevolgen.

Tabellen **35 en 35bis** tonen geen duidelijke trend aan, hoewel eruit blijkt dat het de slachtoffers in de sector zijn die 1 week tot 1 jaar ervaring in de onderneming hebben die het grootste risico hebben van gevolgen door hun ongeval.

Eveneens is het moeilijk om conclusies te trekken uit het onderzoek van de verdeling van de ongevallen naar nationaliteit van het slachtoffer, moment of plaats waar ze gebeurden, naargelang de gevolgen van het ongeval, zoals beschreven in de tabellen **36 tot 41bis**.

3.4. ANALYSE VAN DE ONGEVALSPROCESSEN IN DE HOUTINDUSTRIE, VERGELIJKING TUSSEN ERNSTIGE EN NIET-ERNSTIGE ONGEVALLen

In dit hoofdstuk analyseren we de verdelingen van de 5 voornaamste Europese variabelen (Eurostat) voor drie categorieën ongevallen die in 2008 zijn voorgevallen in de houtindustrie: de arbeidsongevallen in hun geheel, de arbeidsongevallen met een gevolg van minstens 1 dag tijdelijke ongeschiktheid en ongevallen die als ernstig beschouwd worden in de zin van het KB van 24 februari 2005. Voor elke variabele en voor elk soort ongeval hebben we in dalende volgorde de 5 meest frequente items en hun relatieve frequentie vastgesteld.

3.4.1. Het soort werk

Alle AO	AO met gevolgen	Ernstige AO
11 Productie, verwerking, bewerking : 32.4%	11 Productie, verwerking, bewerking : 34.5%	11 Productie, verwerking, bewerking : 35.0%
10 Productie, verwerking, bewerking, opslag : 15.7%	10 Productie, verwerking, bewerking, opslag : 15.6%	10 Productie, verwerking, bewerking, opslag : 15.9%
51 Plaatsing, voorbereiding, installatie, montage, losmaken, demontage : 13.0%	51 Plaatsing, voorbereiding, installatie, montage, losmaken, demontage : 14.8%	51 Plaatsing, voorbereiding, installatie, montage, losmaken, demontage : 12.6%
12 Opslag - ongeacht de aard : 5.2%	12 Opslag - ongeacht de aard: 5.6%	24 Renovatie, reparatie, aanbouw, onderhoud - ongeacht het soort bouwwerk : 4.2%
52 Onderhoud, reparatie, regeling, afstelling : 3.5%	52 Onderhoud, reparatie, regeling, afstelling : 3.2%	61 Verkeer, ook in vervoermiddelen : 4.2%

We merken op dat de drie belangrijkste soorten werk dezelfde zijn en hun proporties vergelijkbaar, ongeacht het soort ongeval. De volledige gegevens vindt u in **tabel 42**.

3.4.2. De laatste afwijkende gebeurtenissen die aanleiding gaven tot het ongeval

Alle AO	AO met gevolgen	Ernstige AO
64 Ongecoördineerde, onbeheerste of verkeerde bewegingen: 11 %	64 Ongecoördineerde, onbeheerste of verkeerde bewegingen: 12.5%	41 Verlies van controle (geheel of gedeeltelijk) - over een machine en over het met de machine bewerkte materiaal : 15.4%
44 Verlies van controle (geheel of gedeeltelijk) - over een voorwerp (dat wordt gedragen, verplaatst, gehanteerd enz.) : 10.3 %	44 Verlies van controle (geheel of gedeeltelijk) - over een voorwerp (dat wordt gedragen, verplaatst, gehanteerd enz.) : 10.1%	44 Verlies van controle (geheel of gedeeltelijk) - over een voorwerp (dat wordt gedragen, verplaatst, gehanteerd enz.) : 11.2%
43 Verlies van controle (geheel of gedeeltelijk) - over een handgereedschap en over het met het gereedschap bewerkte materiaal: 8.3%	43 Verlies van controle (geheel of gedeeltelijk) - over een handgereedschap en over het met het gereedschap bewerkte materiaal : 8.4%	43 Verlies van controle (geheel of gedeeltelijk) - over een handgereedschap en over het met het gereedschap bewerkte materiaal : 9.8%
52 Uitglijden of struikelen met val, vallen van personen - op ± dezelfde hoogte : 6.3%	52 Uitglijden of struikelen met val, vallen van personen - op ± dezelfde hoogte : 7.8%	64 Ongecoördineerde, onbeheerste of verkeerde bewegingen : 8.4%
33 Glijden, vallen, instorten van het betrokken voorwerp - hoger gelegen : 5.7%	71 Bewegen van het lichaam met of zonder fysieke belasting, Optillen, dragen, opstaan : 6.6%	33 Glijden, vallen, instorten van het betrokken voorwerp - hoger gelegen : 7 %

We merken op dat de afwijkende gebeurtenissen met controleverlies, verlies van voorwerp of handgereedschap en gehanteerd voorwerp veelvuldig voorkomen, evenals het ongecoördineerd bewegen van het lichaam zonder fysieke belasting.

Wat de ernstige ongevallen betreft komen de val van een hoogte (5,6 %) en bewegen van het lichaam zonder fysieke belasting, door een voorwerp of de vaart daarvan gegrepen of meegesleept worden (5,1 %) op de 6^e en de 7^e plaats van de afwijkende gebeurtenissen. De volledige gegevens vindt u in **tabel 43**.

3.4.3. De bij de laatste afwijkende gebeurtenis betrokken voorwerpen

Alle AO	AO met gevolgen	Ernstige AO
14 Materialen, voorwerpen, producten, onderdelen van machines, breukmateriaal, stof : 31.2%	14 Materialen, voorwerpen, producten, onderdelen van machines, breukmateriaal, stof : 30.7%	10 Machines en uitrusting - vast gemonteerd : 26.2%
10 Machines en uitrusting - vast	01 Gebouwen, constructies,	14 Materialen, voorwerpen,

gemonteerd : 10.8%	oppervlakken - gelijkvloers : 11.4%	producten, onderdelen van machines, breukmateriaal, stof : 21%
01 Gebouwen, constructies, oppervlakken - gelijkvloers : 9.2%	10 Machines en uitrusting - vast gemonteerd : 9.3%	11 Systemen voor gesloten of open transport en opslag : 11.2%
06 Handgereedschap - niet gemotoriseerd : 7.3%	06 Handgereedschap - niet gemotoriseerd : 7.5%	02 Gebouwen, constructies, oppervlakken - in de hoogte : 7.9%
11 Systemen voor gesloten of open transport en opslag : 7.1%	11 Systemen voor gesloten of open transport en opslag : 7.4%	07 Mechanisch gereedschap met de hand bediend : 7%

De materialen, machines en uitrustingen, de niet-gemotoriseerde handwerktuigen en de systemen voor gesloten en open transport komen bij alle soorten ongevallen voor. De vaste machines en uitrustingen staan op de eerste plaats voor de ernstige ongevallen. In deze ongevallencategorie treffen we eveneens bovenaan de lijst de oppervlakken in de hoogte en de mechanische handwerktuigen. De volledige gegevens vindt u in **tabel 44**.

3.4.4. De wijzen van verwonding

Alle AO	AO met gevolgen	Ernstige AO
51 Contact met een snijdend voorwerp : 11%	71 Fysieke belasting - van het bewegingsapparaat : 13.2%	51 Contact met een snijdend voorwerp : 13.1%
71 Fysieke belasting - van het bewegingsapparaat : 10.6%	51 Contact met een snijdend voorwerp : 11.2%	63 Beknelling, verplettering - tussen : 11.7%
53 Contact met een hard of ruw voorwerp : 9.2%	53 Contact met een hard of ruw voorwerp : 10.6%	42 Stoot door voorwerp - vallend : 10.7%
42 Stoot door voorwerp - vallend : 8.5%	31 Verticale beweging, verplettering op/tegen (gevolg van een val) : 8.5%	31 Verticale beweging, verplettering op/tegen (gevolg van een val) : 8.4%
63 Beknelling, verplettering - tussen : 7.1%	42 Stoot door voorwerp - vallend : 8.5%	62 Beknelling, verplettering - onder : 5.6%

Ook hier zijn bepaalde items voor alle ongevallen gelijk. Toch merken we de rangschikking op van de beknellingen en verplettingen onder en tussen die goed zijn voor 17,3 % van de ernstige ongevallen, waar we ook nog het stoten door een vallende voorwerp (10,7 %) aan kunnen toevoegen. Opvallend is ook dat 8 % van de verwondingen het gevolg zijn van een val. De volledige gegevens vindt u in **tabel 45**.

3.4.5. Het soort letsel

Alle AO	AO met gevolgen	Ernstige AO
Wonden en oppervlakkige letsels : 54.7%	Wonden en oppervlakkige letsels : 53.6%	Botbreuken : 51.4%
Ontwrichtingen, verstuikingen en verrekkingen : 22.4%	Ontwrichtingen, verstuikingen en verrekkingen : 28.8%	Wonden en oppervlakkige letsels : 15.9%
Botbreuken : 6.3%	Schuddingen en inwendige letsels : 6.9%	Verbrandingen, brandplekken (door kokende vloeistof) en bevroering : 9.8%
Schuddingen en inwendige letsels : 5.5%	Botbreuken : 2.4%	Traumatische amputaties (verlies van ledematen) : 9.3%
Verbrandingen, brandplekken (door kokende vloeistof) en bevroering : 1.2%	Multipale letsels : 1.1%	Ontwrichtingen, verstuikingen en verrekkingen : 6.1%

De lijst van de soorten letsels die in het KB opgesomd wordt voor de bepaling van het ernstige ongeval werd als basis genomen voor de soorten letsels die voor dit type ongevallen voorkomen. Toch is het merkwaardig dat het aantal botfracturen (51 %), brandwonden (10 %) en amputaties (9 %) zo hoog ligt. Deze soorten letsels staan hoger in de

rangschikking dan de ontwrichtingen en verstuikingen. De volledige gegevens vindt u in **tabel 46**.

3.4.6. Verwond deel van het lichaam

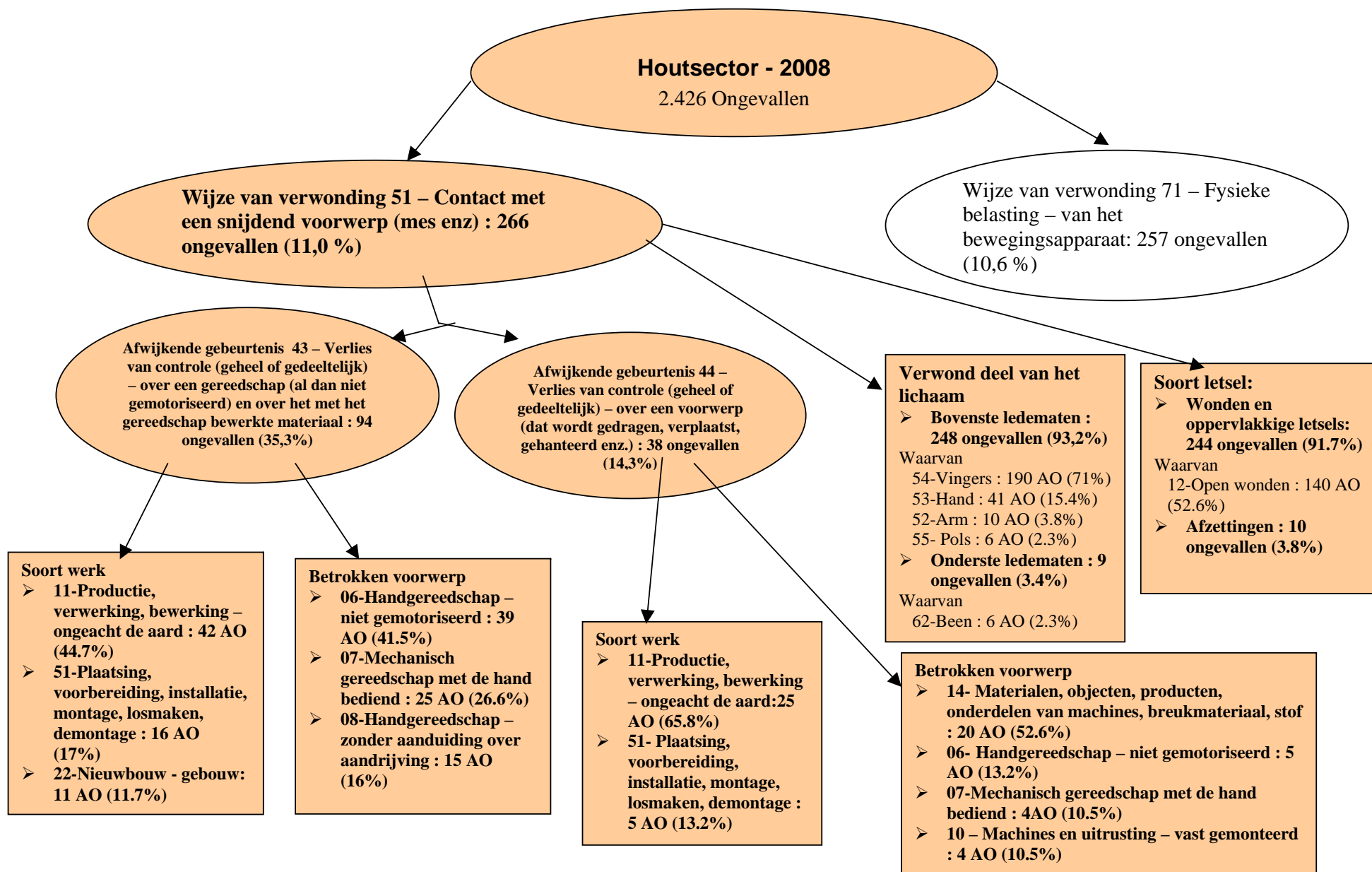
Alle AO	AO met gevolgen	Ernstige AO
Bovenste ledematen : 48.6%	Bovenste ledematen : 49.8%	Bovenste ledematen : 63.6%
Onderste ledematen : 22.1%	Onderste ledematen : 24.8%	Onderste ledematen : 23.4%
Hoofd : 15.2%	Hoofd : 9.1%	Hoofd : 5.6%
Rug : 6.1%	Rug : 8.3%	Romp en organen : 2.3%
Romp en organen : 2%	Romp en organen : 2.4%	Gehele lichaam en diverse plaatsen : 1.9 %

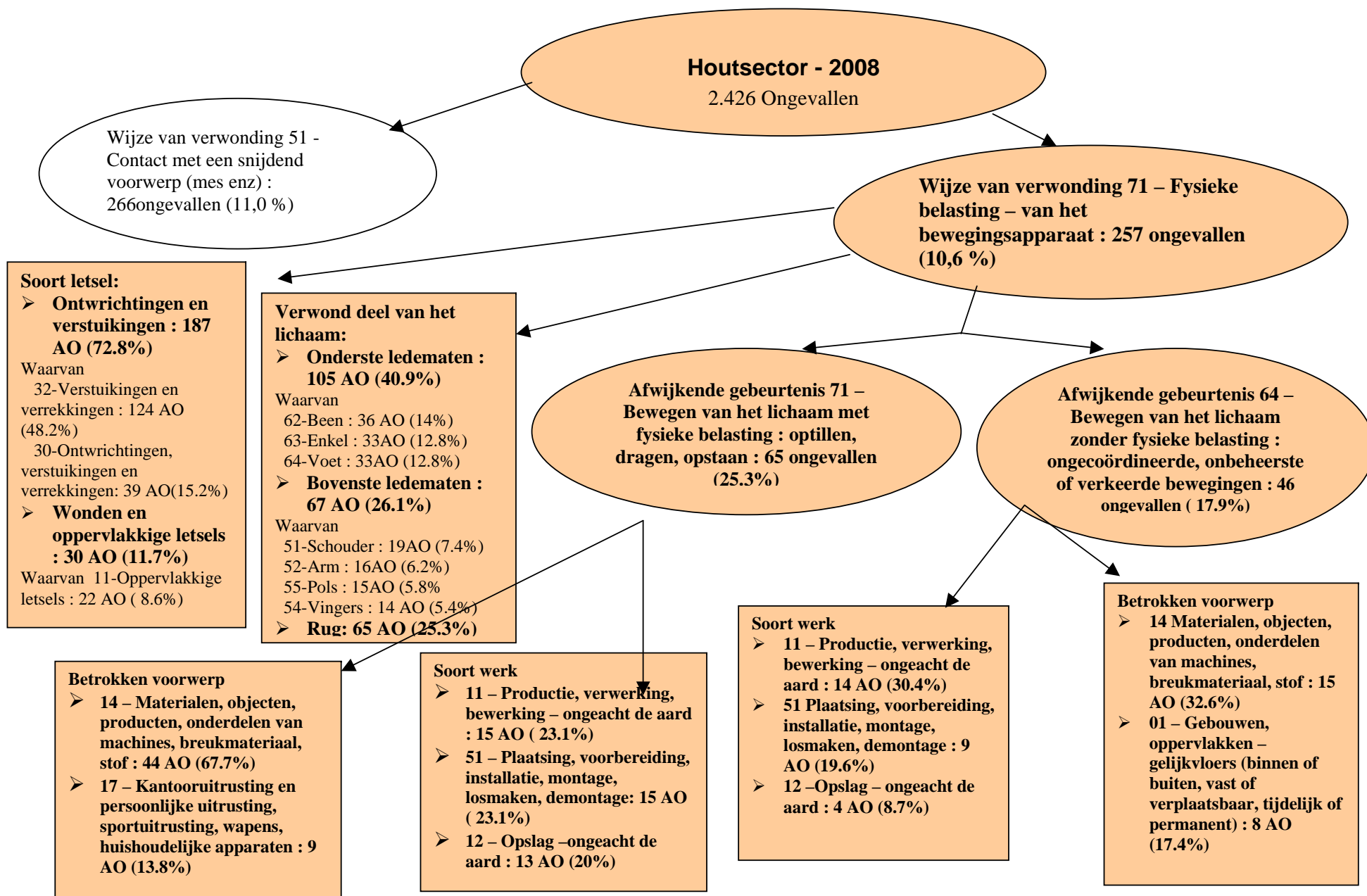
In de houtindustrie worden de bovenste ledematen overduidelijk het meest getroffen door ongevallen, gevolgd door de onderste ledematen en het hoofd. De rug komt niet voor in de vijf eerste verwonde delen van het lichaam bij ernstige ongevallen, na de diverse verwondingen. De volledige gegevens vindt u in **tabel 47**.

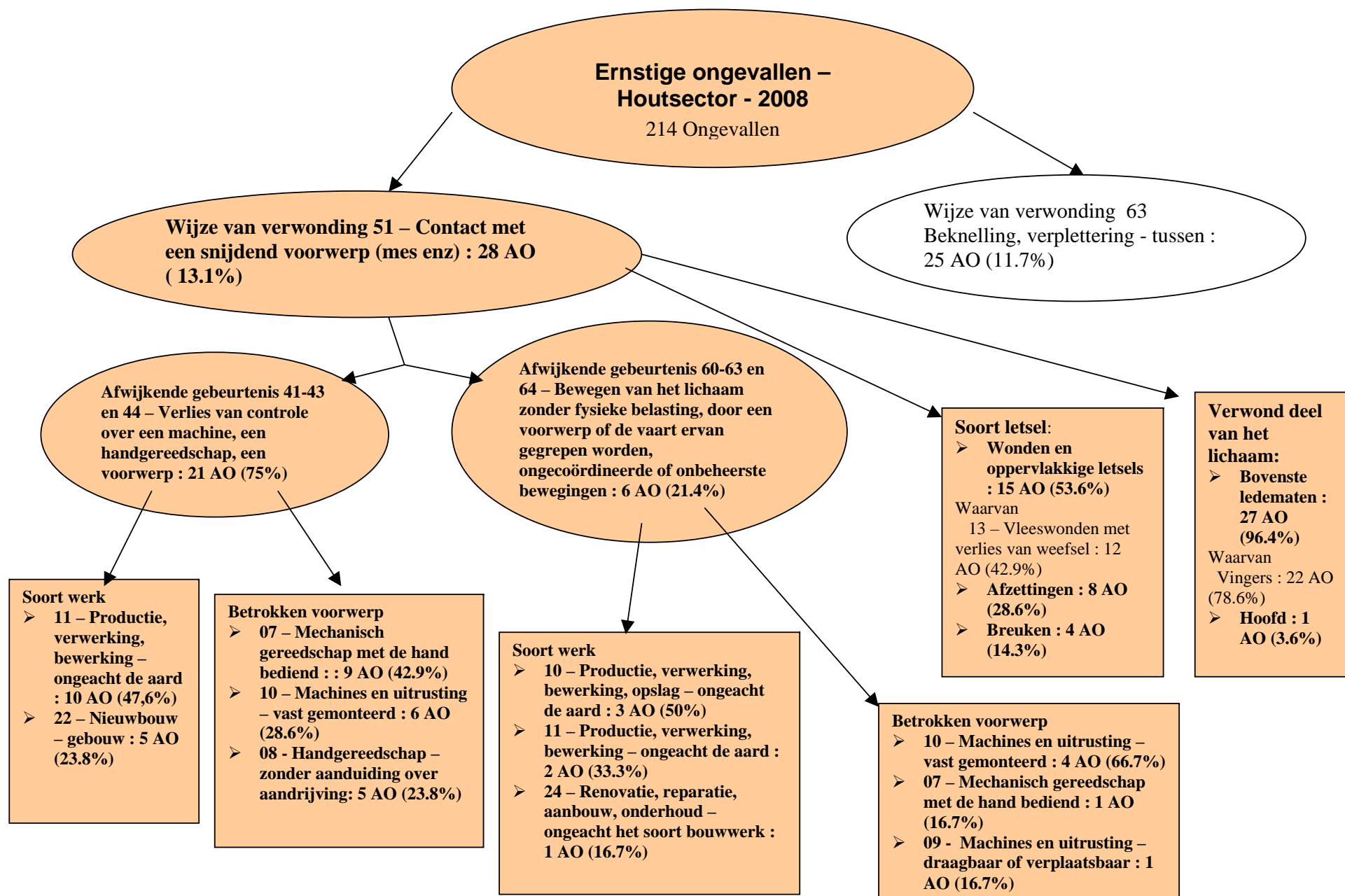
3.5. DE BOOMSHEMA'S VAN DE ONGEVALSPROCESSEN

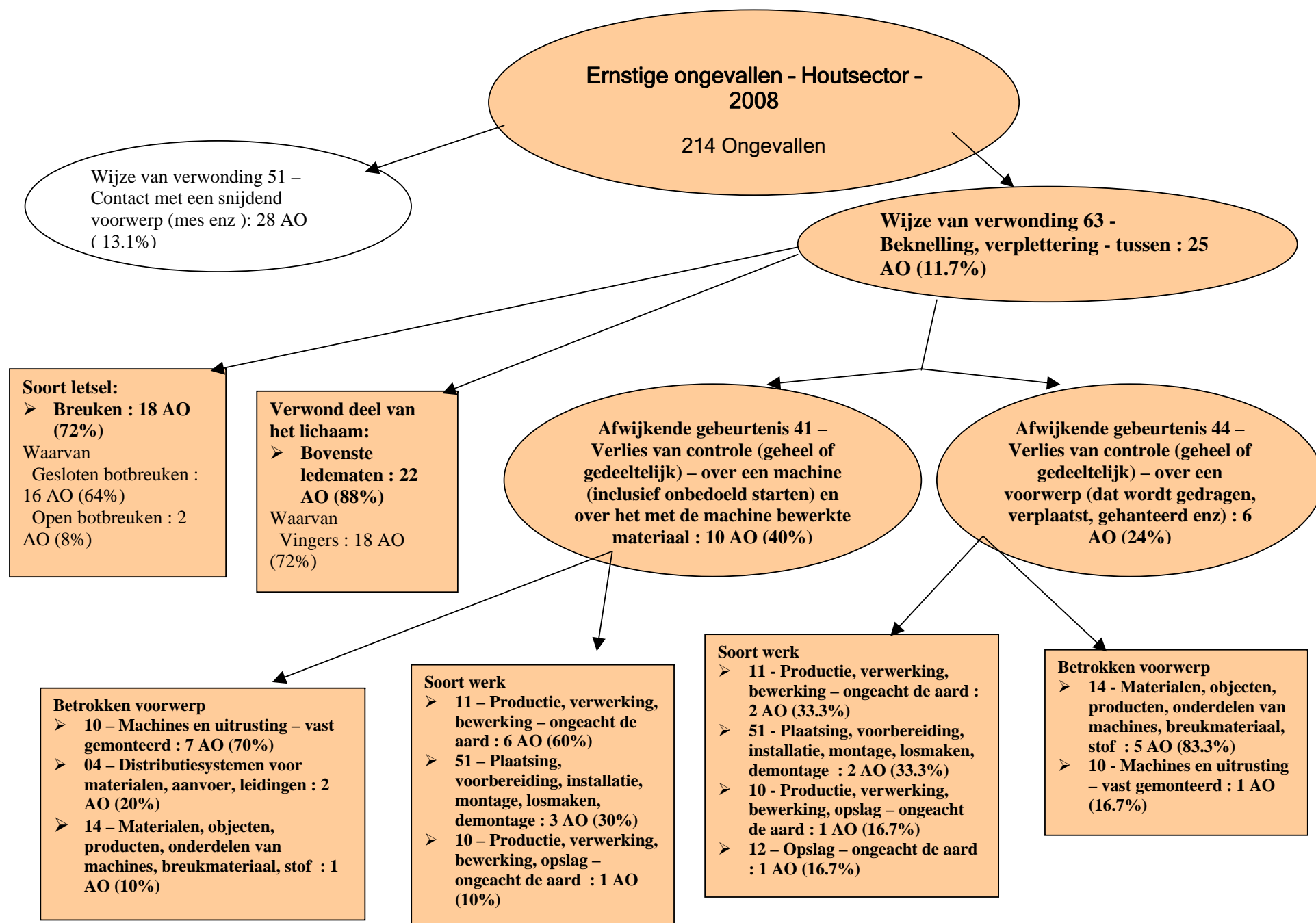
Op basis van de twee voornaamste wijzen van verwonding enerzijds voor alle arbeidsongevallen in de houtindustrie en anderzijds voor de ernstige ongevallen in de zin van het KB van 24 februari 2005 hebben we de afwijkende gebeurtenissen, de soorten letsels en de meest voorkomende verwonde delen van het lichaam vastgesteld. Daarnaast hebben we voor elk van de twee voornaamste afwijkende gebeurtenissen de soorten werk en de meest frequente bij de afwijkende gebeurtenis betrokken voorwerpen geïdentificeerd.

Op de volgende bladzijden vindt u de resultaten van deze analyse. De ongevalsprocessen worden er onder de vorm van boomschema's voorgesteld.

4. Besluit

De doelstelling van de derde studie van de gegevensbank van het FAO over de houtindustrie was tweevoudig: enerzijds de herziening van de NACE-code beschrijven, en anderzijds de ongevalsprocessen van de arbeidsongevallen en de ernstige ongevallen in de zin van het KB van 24 februari 2005 vergelijken.

In tegenstelling tot wat we zien in de hele privésector, is de werkgelegenheid in de houtindustrie tussen 2001 en 2007 afgenomen. De hernieuwde samenstelling van de sector in functie van de nieuwe NACE-code 2008 bemoeilijkt de vergelijking tussen 2008 en de voorgaande jaren. De sector telt weinig vrouwen en bestaat hoofdzakelijk uit arbeiders. Hij is vooral samengesteld uit KMO's. De werknemers in deze sector verouderen snel, vooral in bepaalde subsectoren. Er vertonen zich opmerkelijke verschillen in de werkgelegenheid tussen de verschillende economische activiteitssectoren van de houtindustrie.

Tussen 2001 en 2007 is het aantal arbeidsongevallen in de houtindustrie ongeacht de gevolgen gedaald. Deze daling verliep analoog aan de evolutie van de werkgelegenheid. De ongevallen met een vermoeden van blijvende ongeschiktheid zijn daarentegen sinds 2005 toegenomen. We stellen tegelijk vast dat de som van de dagen tijdelijke ongeschiktheid en de som van de voorziene graden blijvende ongeschiktheid toenemen. Dat weerspiegelt zich in de toename van de werkelijke en globale ernstgraden, terwijl de frequentiegraden afnemen.

In 2008 was de sector bosbouw en exploitatie van bossen de gevaarlijkste sector van de houtindustrie, zowel wat betreft de frequentie als de ernst van de ongevallen. Er bestaan echter grote discrepanties tussen de verschillende economische activiteitssectoren van de houtindustrie. Ook het aandeel ongevallen met voorziene BO was het hoogst in de bosbouw. Er bestaat geen duidelijk verband tussen de leeftijd van de slachtoffers en de gevolgen van de ongevallen. Dat is een bijzonderheid van de houtindustrie die we in andere sectoren niet terugvinden. Een ander aspect is dat het aandeel zware ongevallen daalt in de ondernemingen met meer dan 100 werknemers.

De ongevalsprocessen van de verschillende soorten arbeidsongevallen met minstens 1 dag tijdelijke ongeschiktheid en de ernstige ongevallen in de zin van het KB van 24 februari 2005 kunnen globaal vergeleken worden op basis van een modelprofiel.

Het modelprofiel van het arbeidsongeval in het algemeen is een ongeval dat gebeurt tijdens de productie, na een ongecoördineerde beweging of controleverlies over het gehanteerd voorwerp of het handgereedschap en is toe te schrijven aan een materiaal, een voorwerp of een machineonderdeel. De verwonding ontstaat door contact met een snijdend voorwerp of bij een inspanning. Ze bestaat uit een wond of een oppervlakkige kwetsuur, meestal op de bovenste ledemaat.

In het geval van een ongeval met minstens 1 dag tijdelijke arbeidsongeschiktheid vindt het modelongeval ook plaats tijdens de productie, na een ongecoördineerde beweging of controleverlies over het gehanteerde voorwerp of het werkgereedschap, en is ook toe te schrijven aan een materiaal, een voorwerp of een machineonderdeel. De verwonding ontstaat meestal door belasting van het spier- en skeletstelsel. Ze geeft meestal ook aanleiding tot een wond of oppervlakkige kwetsuur en situeert zich ook meestal op de bovenste ledemaat.

In het geval van een ongeval dat beschouwd wordt als ernstig ongeval in de zin van het KB van 24 februari 2005 gaat het altijd over een ongeval dat plaatsvindt tijdens de productiefase van het werk, echter na controleverlies over een machine, over het gehanteerde voorwerp of het handgereedschap, en is toe te schrijven aan een machine of een vaste uitrusting. De kwetsuur ontstaat door contact met een snijdend betrokken voorwerp of door beknelling of

verplettering tussen betrokken voorwerpen. Vaak leidt de kwetsuur tot een botfractuur aan de bovenste ledematen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Methodologie	3
2.1. Vraagstelling	3
2.2. Beperkingen van de studie	3
2.3. Definities	4
3. Kader van de analyse	10
3.1. Werkgelegenheid	10
3.1.1. Evolutie van de werkgelegenheid van 2001 tot 2008	10
3.1.2. Werkgelegenheid 2008 in de sectoren van de houtindustrie	12
3.2. De arbeidsongevallen in de houtsector van 2001 tot 2008	13
3.3. De ongevallen in de houtindustrie in 2008	16
3.3.1. Frequentie- en ernstgraden - 2008	16
3.3.2. Kenmerken van de AO en de slachtoffers in de houtindustrie - 2008	16
3.4. Analyse van de ongevalsprocessen in de houtindustrie, vergelijking tussen ernstige en niet-ernstige ongevallen	17
3.4.1. Het soort werk	18
3.4.2. De laatste afwijkende gebeurtenissen die aanleiding gaven tot het ongeval	18
3.4.3. De bij de laatste afwijkende gebeurtenis betrokken voorwerpen	18
3.4.4. De wijzen van verwonding	19
3.4.5. Het soort letsel	19
3.4.6. Verwond deel van het lichaam	20
3.5. De boomschema's van de ongevalsprocessen	20
4. Besluit	255